

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

385.41

Szerző: *Kardos István*Cím: *A világ pulzusa*Forrás: *Pesti Hírlap**Bp.**1919. II. 2.*

Hely

Idő

"1919"

Személy

A világ pulzusa A csepeli szikratáviró

(Saját tudósítónktól.) A hatalmas földgolyó kérgén rohanó hanghullámok kergetik egymást, leirhatatlan sebességgel és hangtalanul. Átsiklanak az óceánokon, felkusznaak a hegyek csúcsára és betöltik az egész világot. Hullámanak és áradnak körülöttünk és mint egy hatalmas takaró, beborítják az egész világot. Rezgésüket csak az „antenna”, ez a százhusz méteres vaskolosszus fogja fel, amely kihallgatja, amikor a skót beszél a délamerikaiival és az orosz az ausztráliaival.

A kis hadnagy, aki ott ül a csepeli rádió-állomáson, fülén a hallgatóval, megérti a szavakat, kihallgatja, mit mond Amerika — Párisnak, Barcelona — Buenos Ayresnek és sok-sok idegen nyelvű társával ő érti meg csak, ő hallja csak a föld érverését.

A csepeli szigetet vastag hótakaró fedi. Az északi részén tizenkét hatalmas vasrud meredezik fölfelé az égnek és az ezek alkotta kör közepén a technika remekműve büszkélkedik: az ég felé nyuló antenna. Amikor a rádió-telegráf állomásának Morse-gépén kipattan a szikra, láthatatlan utakon felkerül az antennára és innen, mint egy hatalmas köd-henger végiggurul a föld kerekességén. Az antenna, a felfogó készülék, 120 méter magas és egy egész vékony, földre fektetett üveglemezen nyugszik. Hollós József államtitkár, a posta és táviró vezérigazgatója, Kolozsváry Endre postaigazgatóval és dr. Veres Mihály telefon-kormánybiztossal együtt magyarázzák Marconinak ezt a világraszóló nagyszerű találmányát. Az antennáról sodronyok mennek a magnetikus kört határoló tizenkét vasrud felé és viszik a hullámokat tovább. Nincs irány és nincs távolság, csak erők vannak, amelyek taszítják a rezgő hanghullámokat szanaszét a világ minden sarka felé. Iránytű nélkül, ön-

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füzet)

(Oldal)

tudatlanul rohannak a hatalmas hullámok addig, amíg egy újabb antenna nem állja útjukat, abba belekapaszkodnak és a rádió-tiszt fölveszi a hangokat. Pillanatok alatt az egész világot összeköti a láthatatlan hullámok. Lyon megadja a jelt „HB.” Ez a két betű végigszalad az egész földkerekségen és mérföldekre innen a Ferenc József-földön is tudja a rádió-tiszt, hogy Lyon most Magyarországra fővárosával, Budapesttel akar valamit közölni, „HB” ugyanis rövidítése ennek a két szónak: *Hongrie Budapest*. Budapest megadja a szót: *Veszem*. Erre Lyon elkezd beszélni. A Morse-jelek pillanatok alatt bekalandozzák az egész világot, de mivel jelentőségük csak Budapestnek szól, csak a csepeli rádió-tiszt veszi föl a táviratot. A háboru alatt az egymással szövetséges államoknak természetesen volt egymáshoz olyan mondanivalójuk is, amelyet nyilvánosságra hozni nem lett volna tanácsos. Ekkor titkos jelekkel beszélgettek egymással az országok.

A kis hadnagy komolyan és fénylő szemekkel veti papírra, amit diktál neki vagy másoknak a világ tulsó fele és egyszer csak odaszól nekünk:

— Szófiával fog beszélni Bukarest.

Erre fülünkre tesszük a kettős kagylót. Valami csendes zümmögésfelét hallunk, aztán egyre erősödő hangokat, mintha dobolnának, aztán mintha egy egész katonazenekar kezdene játszani, sok-sok hangbitáival, majd pillanatnyi csönd és végre tisztán halljuk, amint Szófia a Morse-jelekkel beszélni Bukaresttel. Az egyik távirász rögtön jegyezni és néhány pillanat múlva készen van a távirat.

Chéf de la Station radiotelegraphique Bukarest. Prière de nous écouter à 5 h 00 Greenwich pour à 1 h 30 minutes nous ne pouvons pas correspondre avec...

Közben vékony dobolásszerű hangok beletolnak Szófia és Bukarest beszélgetésébe, ami erre megakad és beszélni kezd London Newyorkkal. De

nem értjük a szavát, mert titkos jelekkel továbbítja üzenetét. Sok-sok számot mond, pontot és vonást, csak elképzeljük, hogy a londoni rádiós tiszt üzenetét a newyorki rádiós tiszt milyen lázas munkával veszi le, hogy minél előbb szabaddá tegye a pályát. *A hajók beszélgetése az úgynevezett elsőbbséges beszélgetés, olyan, mint nálunk a telefonon az állami, mindent megelőz, mert lehetséges, hogy egy sülyedő hajó utasainak segélykérését viszi magával.*

Néhány perc múlva megint megszólal a francia rádió-állomás sipszerű hangja. Lyon küldi üzenetét Középfrikának.

A lyoni rádió-tiszt elmondja, hogy Wilson meglátogatta Reimst és rendkívül mély hatást tett rá a romokban heverő város. Aztán Roger repülőhadnagyról és Cori századosról beszél, akik öt óra alatt átrepülték a Földközi-tengert. Majd lead egy bécsi jelentést, amely szerint a francia-román csapatok állítólag bevonultak Kievbe. A végén azt mondja SK, azaz Schluss der Correspondenz. A franciáknak ma sok beszélni valójuk akadt, mert alig hogy Bécs felhívja Krakót, Lyon megint közbeszól és Amerikának üzen. A táviratot mi is fölvevesszük:

Note to mdd 0700 — from ngv
7880 — 335 to 366 — 368 in chiv 7378

— Ez már titkos szikratávirat volt — magyarázza a rádió-tiszt.

Amikor a háboru dult és vérben ázott az egész világ, a rádió-tisztek a maguk mágnesvilágában nem éreztek haragot és gyűlöletet. Reggel nyolckor pontosan London minden nap leadta a szikratüdvözlést:

— Mindenkinek! Jó reggelt fiuk!

Ezt az egész világ meghallotta és az egész világ visszaköszönt, sok-sok ezer kilométerre, Marconi hanghullámain, a londoni radio-tisztnek.

Kardos István